

Аналітичний огляд податкової сфери

№1

Квітень 2025

Ключові новини

Кабінет Міністрів України впорядковував видачу ліцензій з виробництва та обігу підакцизної продукції. Кабінет Міністрів на виконання прийнятого в червні 2024 року закону затвердив нові правила ведення реєстрів ліцензіатів. Рішення ухвалили 4 квітня 2025 року.

Раніше через невпорядкованість цих реєстрів, а також через можливості маніпулювання процедурою видачі існували умови для корупційних ризиків та затримки із видачею ліцензій. Відсутність чітко закріпленої процедури надання ліцензій давало можливість приймати рішення щодо надання чи відмови у наданні ліцензій з явними порушеннями прав платників податків. Наприклад, через невідповідність формату адреси зазначеної в заяві формату бази даних податкової. Або ж відсутність чіткого переліку документів необхідних для заяви давало можливість податковій нескінченно вимагати додаткові документи.

Після впорядкування реєстрів такі корупційні ризики істотно зменшилися.

Податкова служба почала виправляти недоліки у взаємодії з бізнесом. Відомство затвердило план заходів, щоб підвищити довіру підприємців до податкових органів, щоб усунути недоліки в роботі податкових органів, виявлених за результатами незалежного опитування платників податків у 2024 році. Відповідний наказ №425 ДПС видала 30 квітня 2025 року. Наразі цей наказ відсутній в відкритому доступі, тому можемо лише сподіватись, що ДПС зробить кроки, аби виправити високу недовіру бізнесу. Так, [за даними іншого опитування, проведеного](#)

[Case Ukraine](#), у листопаді-грудні 2024 більше половини опитаних підприємців вважали, що фіскальні органи безуспішні у протистоянні крупним схемам ухилення від оподаткування.

Виконання Національної стратегії доходів (НСД)

Національна стратегія доходів передбачає низку антикорупційних заходів, які має реалізувати Державна податкова служба України (ДПС). З ключових новин по цих заходах варто підкреслити наступні:

- 1 ДПС показала перші результати впровадження нової системи управління податковими ризиками, яка покликана зменшити корупцію та ухилення від сплати податків.

Станом на квітень 2025 року податкова сформувала список із 1338 компаній із високими податковими ризиками. 38% цих компаній (508) вже включено до плану податкових перевірок на 2025 рік, а ще 47% (630) отримали комплексні запити щодо своєї діяльності.

- 2 Податкова не встигла запустити у визначені строки електронну систему для подачі SAF-T UA¹ великими платниками податків. Це ІТ-рішення для е-аудиту мало запрацювати до кінця березня, але на початок травня 2025 року цього так і не сталося. ДПС також не продовжила договір із розробником програмного забезпечення для системи «Е-аудит».

Запуск в повному обсязі е-аудиту призведе до вищої прозорості проведення документальних перевірок платників, надасть змогу покращити автоматичне виявлення податкових ризиків та зменшить корупційні ризики у вигляді впливу людського фактору на результат здійснення таких перевірок.

¹ SAF-T UA (Standard Audit File for Tax) – це електронний файл стандартизованої структури, що містить експортовані з вихідної системи обліку дані про наявність та стан активів, власного капіталу та зобов'язань, а також інформацію щодо змін у фінансово-господарському стані суб'єкта господарювання за певний період.

Виконання індикативів

У квітні 2025 року до загального фонду бюджету надійшло 83,3 млрд грн податків та зборів. Це на 10,4 млрд грн або 14,3% більше за плановий показник Мінфіну на цей період. Це також на 22,7 млрд грн більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

Податок на прибуток – 5,6 млрд грн, що більше на 2,4 млрд грн або на 73,7%, ніж в аналогічному періоді 2024 року. Такі надходження зумовлені авансовими платежами підприємств.

Податок на додану вартість – 27,6 млрд грн. Це на 4,37 млрд грн або на 18,8%, більше, ніж у відповідний період 2024 року. У квітні 2025 року платникам повернули 13 млрд грн ПДВ.

Порівняно з березнем, залишок невідшкодованого ПДВ зріс на 3,9 млрд грн до майже 30,4 млрд грн. Перевиконання надходжень з ПДВ стало можливим завдяки зменшенню тіньового сектору в окремих сферах (рівень сплати² ПДВ зростає), інфляції та зростанню обсягів невідшкодованого податку для бізнесу.

Зростання невідшкодованого ПДВ пояснюється кількома факторами. По-перше, Казначейство не перерахувало бізнесу всі належні суми на кінець місяця. По-друге, судові рішення про повернення ПДВ не виконувались вчасно.

По-третє, податкова почала масово направляти заявки на відшкодування на

² Рівень сплати податку є відношенням суми податку до суми доходу (для податку на прибуток) або до вартості реалізованих товарів і послуг (для ПДВ).

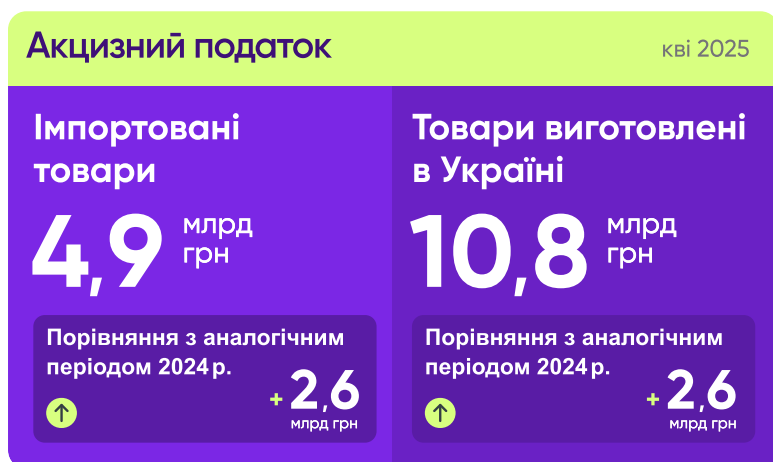
документальні перевірки. Це затягує процес виплат і створює ризик, що державі доведеться одномоментно компенсувати великі суми з бюджету в майбутньому. Такий підхід ДПС, ймовірно, використовує для тимчасового покращення показників податкових надходжень.

Податок на доходи фізичних осіб та військового збору – 29,7 млрд грн, в тому числі 13,7 млрд грн військового збору. За квітень 2025 року надходження відносно аналогічного періоду 2024 року зросли на 12,9 млрд грн або на 76,7%.

Перевищення надходжень, зокрема, зумовлені підвищенням ставки військового збору та номінальним ростом заробітних плат. Підприємства

продовжують підвищувати офіційні заробітні плати, щоб мати можливість бронювати своїх працівників.

Акцизний податок з імпортованих товарів – 4,9 млрд грн, що на 2,6 млрд грн або на 108,9% більше, ніж в аналогічний період 2024 року. Зростання зумовлене підвищенням ставок акцизного податку.

Акцизний податок з вироблених в Україні товарів – 10,8 млрд грн. Це на 1,6 млрд грн або на 17% більше відносно аналогічного періоду 2024 року. Разом з цим плановий показник Мінфіну на квітень 2025 року не виконано на 550 млн грн. Невиконання за акцизами на спирт, тютюн та пальне свідчить про недостатню ефективність протидії тіньовим схемам.

Адміністрування

Адміністрування торгівлі підакцизними товарами та електронікою залишається одним із ключових антикорупційних викликів для держави. В цих сферах сконцентровано найбільше корупційного капіталу, а високі ставки податків дозволяють отримувати велику маржу при нелегальній торгівлі такими товарами. **Ситуація в цих сферах наступна:**

Алкоголь. У березні 2025 року вироблено 3,71 млн декалітрів (дал) б.с. спирту, що на 87,4% більше за аналогічний період 2024 року та на 25,8% більше, ніж у попередньому місяці 2025 року.

Рівень сплати з ПДВ у квітні 2025 року з вироблених у березні обсягів:

- виробників спирту зменшився на 2,6 відсоткових пунктів до 3,59 % у порівнянні з квітнем 2024 року;
- по виробниках алкоголю впав до 5,4 % на 1,58 відсоткових пункти відносно квітня 2024 року, попри зростання обсягів постачання.

Сплачено в квітні акцизного податку на алкоголь:

739,9 млн грн

Порівняння з аналогічним періодом 2024 року

- 9%

Виробники лікєро-горілочаної продукції у квітні 2025 року сплатили 739,9 млн грн акцизу, що на 9% менше, ніж за аналогічний період минулого року.

Водночас в галузі зріс рівень сплати ПДВ: у порівнянні з березнем показники покращилися на 0,63 в.п. для виробників спирту та на 0,9 в.п. для лікєро-горілочаних виробів.

Однак, попри зростання обсягів виробництва спирту, податкові надходження від виробників алкоголю залишаються нижчими ніж в попередньому році. Це може свідчити про зменшення рівня доброчесності платників та збільшення тіньового сектору в галузі.

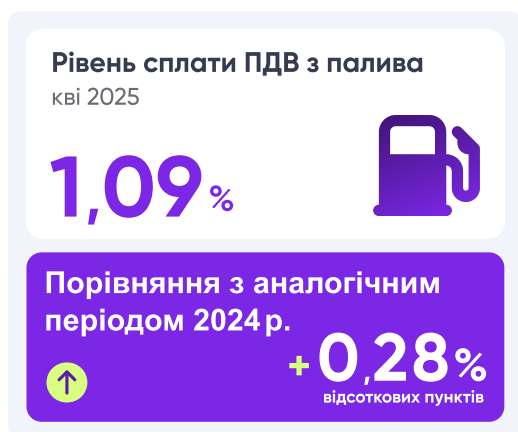

Тютюн. У березні 2025 року вироблено близько 2,9 млн шт. сигарет без урахування сигарил та ТВЕН. Це на 467,8 млн шт. більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

У квітні 2025 року держбюджет України отримав майже 12,1 млрд грн акцизного податку з тютюнових виробів, вироблених всередині країни та

імпортованих. Це на 13,8% більше, ніж у березні, та на 48,2% більше, ніж у квітні 2024 року. Проте план Мінфіну щодо внутрішнього виробництва тютюну не виконано на 238,7 млн грн (3,1%).

Одночасно виробники тютюнових виробів у квітні знизили рівень сплати ПДВ до 13,78%. Це на 1,43 в.п. менше, ніж у березні, та на 1,62 в.п. менше, ніж у квітні минулого року. Погіршення цього показника може свідчити про зростання тіньових операцій та зниження рівня доброчесності окремих платників.

Паливо. У квітні 2025 року 57 мереж АЗС сплатили майже 1,1 млрд грн податків (крім ЄСВ), з яких:

- 430,5 млн грн податку на додану вартість;
 - 226,6 млн грн податку на прибуток, у тому числі 158,7 млн грн авансового платежу;
 - 114,1 млн грн акцизного податку.
- 270,6 млн грн податку на доходи фізичних осіб;

У квітні 2025 року на відміну від попереднього місяця 2025 року, рівень сплати ПДВ по мережах АЗС знизився до 1,09 %, що на 0,38 в.п. менше, ніж у березні 2025 року, та на 0,28 в.п. більше, ніж у квітні 2024 року.

Недовиконання бюджету від акцизу є одним з індикаторів нелегального обігу пального.

Сплачено податків з
переробної промисловості:
січ-кві 2025

2,37 млрд
грн

Рівень сплати ПДВ:

січень

3,98%

квітень

↓ **2,38%**

Фокус місяця: переробна промисловість

В січні-квітні 2025 року підприємства переробної промисловості сплатили до бюджету 2,37 млрд грн податків – на 505 млн грн більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

Попри це, фіксуємо ризикову тенденцію, оскільки з початку 2025 року галузь переробної промисловості демонструє нерівномірну

податкову поведінку. У той час як обсяги постачання в галузі зростають, рівень сплати ПДВ падає. Якщо в січні 2025 року він становив 3,98%, то у квітні – лише 2,38%. Це різко контрастує з торішньою динамікою, коли показник стабільно зростав.

Такі розриви між темпами зростання товарообігу та зниженням рівня сплати ПДВ можуть свідчити про зменшення рівня доброчесності платників та активне використання схем мінімізації податкових зобов'язань.

Обсяги продажів через касові апарати

Виведення розрахункових операцій з тіні залишається важливим елементом боротьби з тіньовою економікою. Видача фіскальних чеків істотно підвищує підзвітність платників та позитивно впливає на їх доброчесність.

У квітні 2025 року виторг з РРО/ПРРО на 1 ліцензію у роздрібній торгівлі тютюновими виробами склав 165,9 тис. грн, **майже без змін порівняно з березнем**, попри підвищення ставок акцизів на 12,3 %. Це може свідчити про продаж сигарет без чеків. Попри нову норму, що дозволяє анулювати ліцензію на роздрібну торгівлю за роботу без РРО, податкова застосувала її лише один раз у квітні. Це свідчить про вкрай пасивну боротьбу з сірою роздрібною торгівлею.

У квітні 2025 року всі суб'єкти роздрібної торгівлі пальним реалізували 624,4 млн літрів пального – на 7% менше, ніж за аналогічний період торік. Виторг за даними РРО/ПРРО становив 31,1 млрд грн. Це на 0,3 млрд грн більше, ніж у березні цього року, але на 1 млрд грн менше, ніж у квітні 2024 року. Зниження обсягу реалізації та виторгів рік до року свідчать про негативні тенденції у галузі, оскільки рівень ділової активності в країні в цілому не демонструє аналогічних тенденцій до падіння (ВВП в 1кв 2025 зріс на 1.1%).

У сфері роздрібної торгівлі лікєро-горілчаною продукцією фіксується зростання виторгів. У квітні виторг сягнув 13,59 млрд грн – на 5% більше, ніж у березні, і на 14% більше, ніж у січні.

Правопорушення

Кількість розпочатих кримінальних проваджень за ст. 204, 212 та 212-1 КК України 1 трав 2024– 30 квіт 2025

За даними dashboard.gr.gov.ua, розробленого ГО "Технології прогресу", у березні 2025 року зареєстровано 181 кримінальне провадження, безпосередньо пов'язане з адмініструванням податків (ухилення від сплати податків, збут підакцизних товарів). Це на 2 менше, ніж в березні 2024 року, та на 49 менше, ніж у березні 2025 року. Такі цифри є трохи нижчими середнього річного показника.

У квітні 2025 року суди першої інстанції винесли 35 вироків за податковими статтями – на 10 більше, ніж у березні, і на 5 більше, ніж торік за той самий період. При цьому лише 5 із цих вироків були обвинувальними та ще 26 із затвердженням угоди.

Також у квітні за порушення антикорупційного законодавства та етичних норм дисциплінарні стягнення отримали 15 працівників податкової (вчетверо менше, ніж за аналогічний період 2024 року), а одного посадовця було звільнено.

Будьте в курсі усіх новин

Підписатися на дайджест

Архів дайджестів

Дайджест підготовлено ГО Технології прогресу у рамках проєкту Фіскальний огляд України: підвищення прозорості та нагляду в оподаткуванні, аудиті та державних витратах, що реалізується за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні (EUACI).

Думки та погляди, висловлені експертами або організаціями в цьому проєкті/матеріалі/відео/курсі, не обов'язково відображають позицію EUACI, Європейського Союзу чи Міністерства закордонних справ Данії.